

Asia: VN/34059/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Peräpohjolan Kansanopiston kannatusyhdistys ry (jäljempänä Peräpohjolan Opisto) suhtautuu esitysluonnokseen hyvin kriittisesti vaikkakin ymmärtää esityksen lähtökohdat: väestökehitys edellyttää koulutustarjonnan arvioimista ja toisaalta kaikkien eteneminen perusasteelta toiselle asteelle ja pääosan eteneminen korkea-asteen koulutukseen tulee varmistaa.

Eryteisesti ihmettelemme sitä, että hallituksen esityksessä viitataan useampaan otteeseen ”koulutuspalveluiden tuottamisen perustana pitää olla riittävän suuret rakenteet”. Peräpohjolan Opisto on kansanopisto, jota voidaan pitää ammatillisessa koulutuksessa pienenä koulutuksen järjestäjänä, mutta oppimistulokset ja koulutuksen laatu on todettu monissa yhteyksissä erinomaisiksi ja toiminta voidaan järjestää taloudellisesti järkevällä tavalla (Amis-palautteet, 10.6 Ajankohtaiswebinaarissa esitellyt taloudelliset mittarit).

Peräpohjolan Opisto pitää erityisen ongelmallisena sitä, että määrärahan jakamisesta oppivelvollisuuskoulutuksen rahoituksen ja jatkuvan oppimisen rahoituksen välillä päätettäisiin vuosittain valtion talousarviossa. Tämä ei lisää tavoiteltua ennakoitavuutta vaan lisää epäselvyyksiä rahoituksen määräytymisessä. Esityksessä ehdotetaan, että rahoitusta koskevat muutokset otettaisiin käyttöön vuoden 2024 alusta. Perustana vuoden 2024 rahoituksessa käytettäisiin vuoden 2022 toteumia. Haluamme huomauttaa, että koulutuksen järjestäjät eivät ole voineet mitenkään varautua muutokseen, koska rahoituksen perustana oleva vuosi on jo pitkällä. Tätä menettelyä voidaan pitää erittäin huonona hallintona.

Kokonaisuudessaan muutokset ammatilliseen koulutuksen rahoitukseen annetussa esityksessä ovat merkittäviä ja niiden merkitystä koulutuksen järjestäjille ei pidä vähätellä. Vaikutusarvioissa on todettu, että muutokset aiheuttavat joillekin koulutuksen järjestäjille rahoitusmuutoksia. Ilman tarkempia laskentaa tukevia tietoja, koulutuksen järjestäjät eivät voi laskea ja ennakoida vuoden 2024 rahoitustaan. Esityksen mukaan uusi rahoitusmalli vähentää rahoitusta erityisesti pieniltä

koulutuksen järjestäjiltä. Koulutuksen järjestäjät ovat useaan otteeseen pyytäneet näitä laskemia nähtäväkseen, mutta niitä ei ole toimitettu. Tämä on myös erittäin huonoa hallintoa.

Näistä syistä johtuen rahoitusjärjestelmän muutoksille tarvitaan lisää valmisteluaikaa ja vaikuttavuusarviointia. Peräpohjolan Opisto toivoo opetus- ja kulttuuriministeriöltä työrauhaa tilanteessa, jossa monet ammatilliseen koulutukseen vaikuttavat uudistukset ovat vielä toimeenpanon osalta kesken sekä maailman ennakoimattomat muutokset (Korona ja Ukrainan sota) kuormittavat niin opiskelijoita, henkilökuntaa kuin koulutuksen järjestäjiä. Peräpohjolan Opiston näkemyksen mukaan toisen asteen toimintaedellytyksiin ja rahoitukseen vaikuttavaa esitystä ei pitänyt antaa vaan se pitää valmistella huolellisesti kokonaisuutena ja avoimella menettelyllä.

Karvonen Tatja
Peräpohjolan Kansanopiston Kannatusyhdistys ry